

POSTANOWIENIE

24 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 24 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Z. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
przeciwko O. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej O. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7 listopada 2023 r., I AGa 32/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od O. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz Z. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia O. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. do dnia zapłaty.**

(M.M.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7 listopada 2023 r. pozwany O. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej.

Zdaniem skarżącego z art. 378 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. wynika obowiązek rozważenia przez sąd drugiej instancji wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów. Również z art. 328 § 2 w zw. z art. 391 k.p.c. wynika nakaz ustosunkowania się do wszystkich zarzutów apelacji i wyjaśnienia, dlaczego zarzuty te zostały uznane za zasadne lub bezzasadne. Nie ulega także wątpliwości, że jeżeli sąd drugiej instancji nie znajduje podstaw do zakwestionowania oceny dowodów i ustaleń faktycznych orzeczenia wydanego w pierwszej instancji i przyjmuje te ustalenia za podstawę faktyczną własnego rozstrzygnięcia, to zobowiązany jest szczegółowo odnieść się do tych ustaleń i ocen, które były kwestionowane w apelacji.

Pozwany podniósł, że w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia na pierwszy rzut oka można dostrzec, że Sąd Apelacyjny zupełnie zignorował zdecydowaną większość zarzutów apelacji. Spośród sześciu zarzutów dotyczących podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (pkt. 1 lit. a-f apelacji) Sąd Apelacyjny odniósł się zaledwie do jednego (lit. f). Z kolei z dziewięciu zarzutów dotyczących naruszenia prawa materialnego Sąd Apelacyjny również rozpatrzył całościowo tylko jeden zarzut - dotyczący ciężaru dowodu i domniemań wynikających z pokwitowania (art. 6 w zw. z art. 462 § 1 k.c.). Co do czterech innych (dot.: art. 506 § 1, art. 921¹, art. 65 § 1 i 2 oraz art. 353¹ k.c.) Sąd Apelacyjny nie ustosunkował się w uzasadnieniu ani jednym słowem. Co do kolejnych czterech (dot. art. 60 i 88 § 1 k.c.) Sąd Apelacyjny ustosunkował się jedynie połowicznie i powierzchownie, co w połączeniu z całkowitym zignorowaniem wielu innych zarzutów dopełnia skali uchybienia w zakresie zasad wynikających z art. 378 § 1 oraz art. 328 § 2 w zw. z art. 391 k.p.c.

Zdaniem skarżącego, na pierwszy rzut oka widoczne jest również oczywiste uzasadnienie skargi kasacyjnej w zakresie drugiej podstawy kasacyjnej, tj. ewidentne sprzeniewierzenie się przez Sąd Apelacyjny regule rozkładu ciężaru

dowodu. Przepis art. 462 § 1 k.c. jest jasny i nie podlega dyskusyjnym wykładniom. Powszechnie sens tego przepisu, w związku z art. 6 k.c., interpretuje się w ten sposób, że przedstawienie pokwitowania przez dłużnika stwarza domniemanie spełnienia świadczenia i przerzuca na wierzyciela ciężar udowodnienia odmiennego stanu rzeczy.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Skarżący nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Zaprezentowane przez pozwanego uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołujące się do podstaw skargi i powielające argumenty podniesione przy prezentacji zarzutów wymaga dokonania wnikliwej i pogłębionej analizy wniesionego środka prawnego – zbliżonej do jego rozpoznania, co na etapie przedsądu jest niedopuszczalne (zob. postanowienie SN z 15 marca 2022 r., I CSK 4518/22).

Jak wyjaśnił już Sąd Najwyższy o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa

materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie SN z 9 kwietnia 2025 r., I CSK 2717/24). Takich argumentów pozwany nie przedstawił.

Skarżący pomija także, że z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Odniesienie się osobno do każdego z zarzutów podniesionych w apelacji nie jest bowiem bezwzględny warunkiem prawidłowego rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. np. postanowienia SN: z 19 listopada 2024 r., I CSK 149/24, i z 20 listopada 2024 r., I CSK 3141/24).

Zaskarżony wyrok został wydany 7 listopada 2023 r. Tymczasem od 7 listopada 2019 r. (zob. ustawę z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw; Dz.U. z 2019 r. poz. 1469 ze zm.) treść uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji jest w wyczerpujący sposób uregulowana w art. 387 § 2¹ k.p.c. Przepis ten ma zastosowanie do uzasadniania wyroków wydanych od 7 listopada 2019 r., także w razie wszczęcia postępowania przed tym dniem (zob. art. 9 ust. 2 ustawy z 4 lipca 2019 r.). W dacie orzekania przez Sąd drugiej instancji przywołany w skardze kasacyjnej art. 328 § 2 k.p.c. nie regulował już wymogów, jakim powinno odpowiadać uzasadnienie wyroku. Zasady sporządzania uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji regulował art. 327¹ k.p.c. Przepis ten jednak także nie znajdował w sprawie zastosowania w odniesieniu do uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, jako że art. 387 § 2¹ k.p.c. jest przepisem szczególnym względem art. 327¹ k.p.c. Natomiast zgodnie z art. 391 § 1 k.p.c., jedynie w wypadku, jeżeli nie ma przepisów szczególnych o postępowaniu przed sądem drugiej instancji,

do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

Wobec powyższego nieprawidłowe było zarzucanie w skardze kasacyjnej naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Sąd drugiej instancji na tej płaszczyźnie mógł bowiem dopuścić się jedynie naruszenia art. 387 § 2¹ k.p.c.

Jedynie ubocznie zauważyć zatem można, że zgodnie z poglądem dominującym w orzecznictwie naruszenie przez sąd drugiej instancji zasad sporządzania uzasadnienia orzeczenia jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną, co ma miejsce, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (zob. np. wyroki SN: z 7 października 2005 r., IV CK 122/05; z 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07; z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 118; z 2 czerwca 2011 r., I CSK 581/10; z 11 marca 2020 r., I CSK 585/18; z 24 września 2020 r., IV CSK 32/19; z 12 stycznia 2023 r., II CSKP 1412/22). Takich uchybień pozwany nie wykazał.

Pozwany nie wykazał również oczywistego naruszenia art. 6 k.c. Mając na względzie argumenty skarżącego zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w istocie zmierza on do zakwestionowania dokonanej przez Sąd *meriti* oceny dowodów oraz poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych sprowadzających się do stwierdzenia, że pozwany nie zapłacił w całości ceny wynikającej z umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu, a oświadczenie wierzyciela o pokwitowaniu było niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy z uwagi na błąd w zaksięgowaniu jednej z wpłat spowodowany błędnym oznaczeniem przelewu przez pozwanego. Zawarty natomiast w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącą na wadliwość postanowienia sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[a.ł]